KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 36.527/1

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 5 februari 2004 door de Minister van Pensioenen verzocht hem, binnen een termijn van vijf werkdagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "betreffende de betaling per overschrijving van de uitkeringen betaald door de Rijksdienst voor Pensioenen", heeft op 10 februari 2004 het volgende advies gegeven:

Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd door de omstandigheid dat

> "het noodzakelijk is om, met het oog op het verkleinen van het risico van onveiligheid bij het geldtransport en op de vermindering van de administratieve kosten, onverwijld de betaling van de uitkeringen per overschrijving te stimuleren en dit, niet alleen, door de vereenvoudiging van de te vervullen formaliteiten en door de nadere bepaling van de betalingsmodaliteiten van de betaling per overschrijving van de uitkeringen ten gunste van de gezinnen, maar eveneens door de stap te zetten naar de betaling op rekening als standaardprocedure".

*

* *

Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

Het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt ertoe de wijze van uitbetaling van de uitkeringen betaald door de Rijksdienst voor Pensioenen te wijzigen, in die zin dat de desbetreffende uitkeringen voortaan in de regel per overschrijving dienen te gebeuren en dat de uitbetaling bij postassignatie de uitzondering wordt. Het ontwerp beoogt daartoe diverse koninklijke besluiten te wijzigen waarin de uitbetaling van pensioenuitkeringen wordt geregeld.

De ontworpen regeling vindt rechtsgrond in de normatieve bepalingen waaraan wordt gerefereerd in de eerste zeven leden van de aanhef.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 1

Op het einde van het ontworpen artikel 1, § 2, derde lid, van het koninklijk besluit van 17 oktober 1991 betreffende de betaling per overschrijving van de uitkeringen betaald door de Rijksdienst voor Pensioenen, wordt de betrokken Rijksdienst opgedragen om "de gebeurtenissen (te) verduidelijken die (het) recht kunnen wijzigen en de grenzen waarbinnen het debiteren van de rekening voor de onverschuldigd uitbetaalde bedragen mag worden uitgevoerd".

De "grenzen" waarop in het aangehaalde citaat wordt gedoeld, zijn de "perken" die blijkens hetzelfde lid worden "vastgesteld door de overeenkomst beoogd in § 1" (1).

Naar het zeggen van de gemachtigde van de regering worden de overeenkomsten, bedoeld in het ontworpen artikel 1, § 1, tweede lid, van het koninklijk besluit van 17 oktober 1991, gesloten tussen de Rijksdienst voor Pensioenen en de diverse, in het vierde lid van dezelfde bepaling, vermelde financiële instellingen. Ter zake gaat het om een standaardovereenkomst waarin onder meer de gevallen worden bepaald waarin kan worden overgegaan tot de debitering van de rekening van de gerechtigde wegens onverschuldigde uitbetaling van de pensioenuitkering (bijvoorbeeld ingeval nog een uitbetaling is gebeurd nadat de gerechtigde is overleden).

De verplichting tot het sluiten van dergelijke overeenkomsten is niet nieuw en was al ingeschreven in het huidige artikel 1 van het te wijzigen koninklijk besluit van 17 oktober 1991. Niettemin moet worden opgemerkt dat de ontworpen regeling in geen criteria voorziet op grond waarvan in de desbetreffende overeenkomsten kan worden bepaald in welke gevallen een onverschuldigde uitbetaling van pensioenuitkeringen moet leiden tot debitering van de rekening van de gerechtigde. Dat houdt in dat ter zake een volledige beoordelingsvrijheid wordt gelaten aan de overeenkomstsluitende partijen. Dergelijke onbepaalde delegatie van bevoegdheid is te ruim om toelaatbaar te zijn. De ontworpen regeling zou daarom moeten worden aangevuld met een vermelding van hetzij

(1) Het gebrek aan terminologische eenvormigheid in de Nederlandse tekst (grenzen, perken) is niet bevorderlijk voor de rechtszekerheid en moet worden verholpen.

.../...

de gevallen waarin het debiteren van de rekeningen mogelijk is bij onverschuldigde pensioenuitkeringen, hetzij de criteria die de overeenkomstsluitende partijen dienen in acht te nemen bij het vaststellen van de gevallen waarin kan worden overgegaan tot het debiteren van de rekening van de gerechtigden.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. BAERT, J. SMETS,	staatsraden,
Mevrouw	A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. B. STEEN, adjunct-auditeur.

DE GRIFFIER, DE VOORZITTER,

A. BECKERS M. VAN DAMME

ROYAUME DE BELGIQUE

AVIS 36.527/1

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ÉTAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre des Pensions, le 5 février 2004, d'une demande d'avis, dans un délai de cinq jours ouvrables, sur un projet d'arrêté royal "portant le paiement par virement des prestations liquidées par l'Office national des pensions", a donné le 10 février 2004 l'avis suivant:

Conformément à l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, la demande d'avis doit indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

En l'occurrence, l'urgence est motivée par la circonstance que

> "het noodzakelijk is om, met het oog op het verkleinen van het risico van onveiligheid bij het geldtransport en op de vermindering van de administratieve kosten, onverwijld de betaling van de uitkeringen per overschrijving te stimuleren en dit, niet alleen, door de vereenvoudiging van de te vervullen formaliteiten en door de nadere bepaling van de betalingsmodaliteiten van de betaling per overschrijving van de uitkeringen ten gunste van de gezinnen, maar eveneens door de stap te zetten naar de betaling op rekening als standaardprocedure".

*
* *

En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, la section de législation a dû se limiter à l'examen de la compétence de l'auteur de l'acte, du fondement juridique, ainsi que de l'accomplissement des formalités prescrites.

PORTÉE ET FONDEMENT JURIDIQUE DU PROJET

Le projet d'arrêté royal soumis pour avis entend modifier le mode de paiement des prestations liquidées par l'Office national des pensions de telle manière qu'à l'avenir, les prestations visées devront, en règle générale, être effectuées par virement et que le paiement au moyen d'une assignation postale constituera l'exception. À cet effet, le projet tend à modifier différents arrêtés royaux réglant le paiement des prestations de pension.

La réglementation en projet puise son fondement juridique dans les dispositions normatives auxquelles il est fait référence dans les sept premiers alinéas du préambule.

EXAMEN DU TEXTE

Article 1er

À la fin de l'article 1er, § 2, alinéa 3, en projet, de l'arrêté royal du 17 octobre 1991 portant le paiement par virement des prestations liquidées par l'Office national des pensions, l'Office concerné est chargé "(de préciser) les événements de nature à modifier leur droit et les limites dans lesquelles le débit du compte des sommes payées indûment peut être effectué".

Les "limites" auxquelles fait référence la citation figurant ci-dessus sont les "limites" qui, selon le même alinéa, sont "fixées par la convention visée au § 1er" (1).

Selon les déclarations du délégué du gouvernement, les conventions, visées à l'article 1er, § 1er, alinéa 2, en projet, de l'arrêté royal du 17 octobre 1991, sont conclues entre l'Office national des pensions et les différents organismes financiers visés à l'alinéa 4 de cette même disposition. Il s'agit en l'espèce d'une convention type déterminant notamment les cas dans lesquels le compte du bénéficiaire peut être débité en raison du paiement indu de l'allocation de pension (par exemple, lorsqu'un paiement a encore été effectué après le décès du bénéficiaire).

L'obligation de conclure de telles conventions n'est pas nouvelle et était déjà inscrite dans l'actuel article 1er de l'arrêté royal du 17 octobre 1991, modifié par le projet. Notons toutefois que la réglementation en projet ne prévoit pas de critère permettant de déterminer, dans les conventions visées, les cas dans lesquels un paiement indu de prestations de pension peut donner lieu au débit du compte du bénéficiaire. Cela signifie qu'en la matière, les parties contractantes disposent d'une liberté d'appréciation totale. Pareille délégation illimitée de compétence est trop large pour être admissible. La réglementation en projet devrait, par conséquent, être complétée par une mention, soit des cas permettant le débit des comptes en raison de prestations de pension indues, soit des critères que les parties contractantes sont tenues de respecter lors de la détermination des cas dans lesquels le compte des bénéficiaires peut être débité.

---

(1) Le manque d'uniformité terminologique dans le texte néerlandais (grenzen, perken) ne contribue pas à la sécurité juridique et devra être pallié.

La chambre était composée de

Messieurs	M. VAN DAMME,	président de chambre,
	J. BAERT, J. SMETS,	conseillers d'État,
Madame	A. BECKERS,	greffier.

Le rapport a été présenté par M. B. STEEN, auditeur adjoint. La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. M. VAN DAMME.

LE GREFFIER, LE PRÉSIDENT,

A. BECKERS M. VAN DAMME